

Ressonàncies del P. Jordi Castanyer, osb

Vetlla a Montserrat / 5 d'octubre de 2019

Amigues i amics,

Aquest santuari de Montserrat ha rebut al llarg dels segles –prou que ho sabeu– multitud de pelegrinatges, des del segle XI fins ahir i avui mateix, aquest matí, aquesta tarda i ara mateix aquesta nit. El monjo que, en nom de la comunitat, els rebia solia preguntar-los, quasi ritualment: qui sou i d'on veniu? M'ha vingut a la memòria aquest doble interrogant quan, situat amb el pensament ara i aquí, iniciava ahir a la nit aquestes ratlles. Qui som i d'on venim? Gent d'arreu del país, del nord i del sud, joves i grans, des del qui entre nosaltres pot passar més desapercebut fins al nostre president. Tots ens agraïm mútuament ser-hi. Aquí no compta més un que un altre. O potser sí: els familiars dels empresonats i dels exiliats, els qui sou aquí i els qui sou a casa units a aquest aplec en Vetlla gràcies al nostre servei d'internet; us hi sentim ben a prop, i molt especialment els pares d'alguns d'ells. I, és clar, més que ningú hi tenim ben presents els empresonats i els exiliats mateixos, alguns dels quals potser ara mateix ens veieu i ens sentiueu; puc dir que vosaltres sou realment els convocants d'aquesta Vetlla a Montserrat? Sí, per més que quan ens reunim una colla de cristians, i sobretot quan és per pregar, qui ens convoca és Jesucrist mateix: Veniu –ens diu–, veniu i us parlaré al cor; veniu els qui esteu cansats i afeixugats, que jo us alleujaré.

No m'equivoco si dic que en el cor de cada un de nosaltres segur que hi ressonen aquesta nit –i ara després d'escoltar textos, músiques i cants diversos– una colla de sentiments; com una caixa de ressonància que aplega harmònics i vibracions diverses.

Un primer harmònic és el **patiment compartit** amb els empresonats i els exiliats per l'1 d'octubre, data que, a causa dels fets engrescadors i lamentables alhora, ha esdevingut referencial per molts. Com voldríem abraçar-los a tots, un per un, a ells i els seus familiars. I és que més enllà de les diverses sensibilitats i opcions polítiques, i fins de la valoració personal d'aquells fets, és una percepció àmpliament compartida que la llarga presó preventiva és totalment injusta, inhumana, i que la forma com s'ha anat duent a terme el judici, que tots hem pogut veure, presenta com a mínim greus dèficits pel que fa a les característiques que hauria de tenir un judici. La tensa espera de la imminent sentència ens encongeix el cor i per això ens aboca al record i a la pregària més genuïna.

Un segon harmònic és precisament el fet que, moguts per aquesta forta necessitat, hàgim pujat aquest vespre a la muntanya per reunir-nos als peus de la Mare de Déu a reflexionar i a pregar, una colla de cristians i amablement acompanyats per representants d'alguna altra tradició religiosa. I és que la **pregària** cristiana és manifestació franca i confiada, com el nostre respir, del nostre neguit davant el Pare del cel, que, per més que sàpiga millor que nosaltres mateixos allò que necessitem, es complau en la nostra confiança de fills. I és també, la pregària cristiana, escolta de la seva Paraula. Amb quin so tan genuí hem rebut les paraules de Jesús la nit abans de morir: "Jo soc el cep i vosaltres les sarments. El qui està en mi i jo en ell, dona molt de fruit, perquè sense mi no podeu fer res". Com ens cal precisament en aquests moments tornar a l'arrel més segura on ancorar-hi la nostra esperança, aquell vincle de confiança i d'amor amb el Fill de Déu encarnat, fet persona humana que, com ens recordava un text preciós del concili Vaticà II, ha compartit en tot la nostra condició humana, que des de la creu ha assumit totes les nostres angoixes i desfetes i que, tot ressuscitant ens dona garantia anticipada del triomf final de la veritat, de l'amor i de la justícia universal. No, la pregària cristiana, tampoc la de petició, com tampoc no ho és la relació entre dos estimats, no és mai coacció, menys encara xantatge, sinó mostra de confiança plena, i recíproca. I la confiança i l'amor en sortiran, de la pregària, enfortits més encara.

Em faig ben meva una reflexió, com un tercer harmònic, que em feia ahir mateix un de vosaltres. Em deia, en referència a aquesta nit col·lectiva, que aquesta Vetlla posa a prova la nostra fe. Algú ha dit que en tot l'anomenat "procés" força ciutadans de Catalunya que s'havien allunyat del cristianisme de la seva infantesa i joventut –i, ai las!, els cristians mateixos no n'estem pas sense culpa– han projectat llur necessitat de sentit en la militància sociopolítica a favor de Catalunya. Algun sociòleg en diu, d'aquest fet i d'altres semblants, "religió substitutiva". No es tracta pas ara d'aprofundir aquest parer, però potser sí que com a seguidors de Jesucrist, cridats pel seu Evangeli a una actitud de conversió contínua, no és gens sobrer

que aquesta nit, interpel·lats i potser sotraguejats per les paraules de Jesús, examinem el nostre cor i demanem la llum de l'Esperit perquè ens ajudi a fer camí. Per les paraules de Jesús i també per les que hem sentit de sant Pau: "Que l'esperança us ompli d'alegria. Sigueu pacients en la tribulació, constants en l'oració. Feu-vos solidaris de les necessitats dels vostres germans. No et deixis vèncer pel mal; al contrari, venç el mal amb el bé". Com ens cal deixar-nos amarar per aquesta força serena que només una pregària assídua pot mantenir ben viva! I com cal que tots —els empresonats, els exiliats, llurs familiars, els polítics en actiu, els líders socials, cada un de nosaltres que sempre, però especialment aquests temps vinents, estiguem imbuïts d'aquest tarannà, i que els cristians sapiguem aportar-hi, modestament, amb respecte i fermesa alhora, aquestes qualitats en les relacions humanes i socials: no cedir a cap mena d'odi ni de desig de venjança, no caure tampoc a l'amargor, ni tampoc al passotisme ni a aquella mena de neutralitat o de prudència que ens pot fer traïdors.

Un quart harmònic me'l suggereix D. Bonhoeffer, el teòleg protestant que va donar la vida per coherència amb la seva fe (i del qual aquesta nit hem tingut un sentit testimoni). No volem fer de la religió un succedani d'aneu a saber què, una simple consolació en el més enllà o en la nostra sola interioritat. Recordo l'inici del document conciliar del qual hem llegit un fragment: "Les joies i les esperances, les tristeses i les angoixes dels homes i de les dones d'avui, dels obres sobretot i de tots els qui sofreixen, són també les joies i les esperances, les tristeses i les angoixes dels deixebles de Crist, i no hi ha res de veritablement humà que no hagi de trobar eco en els seus cors" La preocupació pel bé comú, doncs, la defensa de les mal anomenades minories culturals i nacionals i de tots llurs drets, és un terreny on, respectant les diverses opcions sempre que s'expressin amb respecte, s'hi ha d'encarnar la fe cristiana; no com un afegitó sinó per imperatiu evangèlic. No oblidant mai, tanmateix, que la raó última de la nostra esperança —per a qui vulgui i pugui creure-hi— és la fe en Jesucrist Ressuscitat. Potser ara, quan més feixuc sigui —i penso en mi i en tots però molt especialment en els nostres polítics i agents socials empresonats i exiliats— quan més feixuga sigui la defensa pacífica de les conviccions que cadascú tingui estarem més a prop d'experimentar fins a quin punt la fe en la victòria final del Crucificat Ressuscitat és el fonament més sòlid per a resistir les maltempsades socials i polítiques que ens poden sobrevenir. Així ho expressava el bisbe Casaldàliga en el seu bell i profund poema que hem escoltat: "Senyor Jesús, Tu ets la meva glòria, Tu ets la meva creu. Senyor Jesús, Tu ets la meva mort, la meva vida".

Hi ha, en el cor de cadascú, més harmònics; segur. I tantes reflexions que compartiríem. Permeteu que molt breument n'exposi algunes:

- Tant de bo les nostres parròquies, comunitats, moviments siguin sempre llocs, com ens ha recordat el papa Francesc, de "misericòrdia gratuïta, on tot el món pugui sentir-se acollit, estimat, perdonat i encoratjat a viure segons la vida bona de l'Evangeli". Assumim aquest repte.
- Centrats com estem, lògicament, en els que gosem dir "nostres" empresonats i exiliats no podem oblidar-nos de tants homes i dones que són a les presons, que conviuen amb els nostres polítics, i molts dels quals lamentablement, a diferència dels nostres polítics i líders socials, no en sortiran enfortits sinó sovint sols i abatuts.
- Que la preocupació i la lluita política no ens faci oblidar de tantes bosses de pobresa que tenim ben a prop nostre.
- No hi ha sofriment que a l'hora no pugui ser fecund. Però ens cal ser solidaris, ajudar-nos a portar les càrregues de tots.

Continuem la nostra Vetlla, oberts encara a la sorpresa de Déu, que ens parla a través de la seva Paraula, de les reflexions que hi anem fent des de vessants religioses diferents, a través dels gestos, de la música, del cant, de l'art, del so i de la llum. De tot. Però sobretot de la fraternitat, de la companyia, de la solidaritat. En una paraula: de l'amor que Ell vessa en els nostres cors.